

PASIUNE

Nu demult, în drum spre Făurei, m-am abătut și printr-o comună de lângă orașul Brăila. M-am îndreptat spre căminul cultural nădăjduind să asist la vreo manifestare, mai ales că era sâmbătă seara. La cămin, nici țipenie de om. În schimb, în programul săptăminal de activitate, afișat chiar pe ușa clădirii, se anunța, pentru seara aceea, o întâlnire cu frunțașii din brigada a IV-a de câmp. Am așteptat ce-am așteptat și, văzînd că nu apare nimeni, am pornit în căutarea tovarășului director. Pe uliță, am întîlnit cîțiva săteni. Întrebîndu-i dacă nu cumva se duc la cămin să asiste la întîlnirea frunțașilor, au început a ridica din umeri și a se privi unii pe alții în semn de uimire și necunoaștere. Unul mai sugubăt a ruot făcerea:

— Așa ne păcălește de multă vreme tovarășul director. Niciodată nu-i pe scenă ce scrie în afișe. Acum chiar de-ar fi așa, nu-l mai credem. Exact ca în povestea cu ciobanul și lupul.

Într-un firziu, în sfîrșit, l-am găsit pe director și ne-am dus la cămin. Vesel din fire și descurcăt, nici nu mi-a dat răgazul să termin întrebarea că a și început să-mi amintească de o serie de activități pe care le-a găzduit căminul cultural în ultima vreme. La un moment dat însă mi-a spus:

— Mai bine să vedeți în jurnalul de activitate zilnică. De, ca să vă faceți o imagine mai clară. Acolo e scris negru pe alb. Poate mie nu-mi vin în mîinte toate. Scuzați-mă cîteva clipe, mă duc să-l aduc. E la un cadru didactic.

Și a plecat.

Peste o jumătate de oră, a apărut și, întinzîndu-mi registrul și-a exteriorizat bucuria cu un aer de mîndrie.

— Asta-i oglinda muncii noastre. O să vedeți!

Cum am deschis registrul am și observat scrisul proaspăt, grăbit așternut în rubricile ce cuprindeau mai bine de o lună și jumătate. La rubrica: *Participanți* am întîlnit cîteva cifre: 230, 180, 199, 187...

— Dar la întîlnirea frunțașilor din seara aceasta cîți participanți au fost? — l-am întrebat.

— Păi, să vedeți, nu s-au pregătit... am aminat-o... dar... E foarte greu... Fac și eu ce pot.

În clipele acelea, mi-au apărut în fața ochilor cîteva din multele figuri de activiști culturali și artiști amatori, întîlnite în drumetile făcute, și care, mîncînd cu pasiune, cu perseverență și modestie, contribuie zi de zi la îmbogățirea vieții culturale a satelor patriei noastre. Am simțit îndemnul să-i povestesc și lui ceea ce vă voi relata în rîndurile de mai jos.

În comuna Buicești, raionul Făurei, directorul căminului este Constantin Mitea. E tînăr și ca vîrstă și ca stagiul în această muncă. Totuși oamenii de care s-a apropiat așa de repede și care-l prețuiesc au ce să-ți vorbească despre dăruirea cu care el se ocupă de viața culturală a satului lor. A atras în juru-i toate cadrele didactice și pe toți sătenii însetați de frumos și cultură. În scurt timp comuna Buicești a devenit un adevărat stup de albine. Formațiile au fost reorganizate, au fost atrași tineri și vîrstnici pe care a căutat să-i cunoască mai bine, să le descopere înclinațiile și dorințele. Fiecare acțiune este rodul unei largi consultări și participări. Adeseori, Constantin Mitea poate fi văzut pe tarlalele întinse ale cooperativei agricole, stînd de vorbă cu oamenii, sau lucrînd împreună cu un grup de tineri, la alcătuirea unui nou text de brigadă. Cu concursul unui colectiv entuziast de activiști culturali și artiști amatori, Constantin Mitea a izbutit, în puțina vreme de cînd este director, să ofere tuturor categoriilor de spectatori programe culturale-artistice plăcute și instructive.

Teodor Epureanu este de mulți ani învățător în comuna Șuța, raionul Făurei. Încă de tînăr a îndrăgit literatura și teatrul. Pasiunea aceasta a transmis-o și multor elevi și săteni, cu răbdare și dăruire. A organizat în casele multor țărani mici șezători literare, seri de poezii și basme. Fiecare întîlnire îi prilejuia învățătorului Teodor Epureanu clipe de studiu, de profundă cunoaștere a oamenilor. Așa a descoperit cîțiva tineri talentați pentru formația de teatru și pentru colectivul de creație al brigăzii artistice. Le-a supravegheat cu grijă creșterea, i-a îndrumat și stimulat.

Aș mai aminti în încheierea acestor rînduri și de pasiunea molipsitoare a lui Vartolomeu Todici, din comuna Vaideeni, raionul Horezu. L-am cunoscut în urmă cu cîțiva ani, la finala unui concurs artistic pe fară, unde venise cu valoroasa formație de fluierași. De curînd, am aflat că în Vaideeni există în prezent și o formație de copii ale căror fluierașe au fost lucrate și dăruite de veteranii formației, de năntre-cuții ciobani care-și însolesc munca cu cîntecele melodioase ale cavalelor și fluieleror. Este și aceasta tot o manifestare a pasiunii.

Nu știu dacă directorul căminului de pe plaiurile brăilene, despre care am amintit la început, și-a schimbat stilul de muncă, însă vreau să-i amintesc și pe această cale că fără pasiune, fără să pui suflet în tot ceea ce faci, fie că este vorba de activitate culturală sau de alte acțiuni, nu poți realiza nimic frumos și care să fie prețuit de oamenii din jurul tău.

Ovidiu MARALOIU

Căsoaie din Paltin — Țara Vrancei — secolul al XIX-lea (Muzeul Satului)

DE LA NUMĂRĂTOAREA CU BILE, LA MAȘINA MODERNĂ DE CALCUL

de acad. Tiberiu POPOVICIU
director al Institutului de calcul al filialei
Academiei Republicii Socialiste România-Cluj

Din timpuri străvechi, omul a avut nevoie să facă diferite calcule numerice, necesare în activitatea lui practică de zi cu zi. Au trecut însă multe veacuri pînă ce el a ajuns să stăpînească bine cele patru operații aritmetice fundamentale: adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea. Chiar și în evul mediu, de pildă, împărțirea era considerată o operație atît de grea încît nu se preda decît la unele Universități mai renumite. Nu este deci de mirare că încă de pe atunci se punea problema să se folosească anumite instrumente, și mai tîrziu chiar mașini mai complicate, menite să ușureze calculele.

Cuvîntul **calcul** vine de la latinescul **calculus** care înseamnă pietricică. Pe vremuri, existau pe străzile și în piețele mai importante ale orașelor, calculatori, care, cu ajutorul unor pietricele, executau calculele solicitate de diferiți oameni de afaceri (comercianți, meseriași etc.). Mai tîrziu, pietricelele au fost înlocuite cu niște bile înșirate pe tije. Aceste numărătoare cu bile, foarte răspîndite în multe țări, au constituit un pas înainte în tehnica calculului. Răspîndirea scrisului și a obiceiului de a scrie numerele naturale în **sistemul zecimal**, așa cum se face astăzi, au contribuit mult la ușurarea și executarea mai rapidă a calculelor aritmetice fundamentale.

Cu timpul însă, necesitatea executării unui volum din ce în ce mai mare de calcule l-a

determinat pe om să construiască adevărate mașini de calcul. Tot așa cum sapa, coasa și combinele moderne prelungesc și perfecționează munca manuală a agricultorului, mașinile de calcul constituie un important utilaj în munca calculatorului. Celebru matematician, fizician, filosof și scriitor francez Blaise Pascal, care a trăit în secolul al XVII-lea, a construit prima mașină adevărată de calcul. Mai tîrziu, matematicianul englez Ch. Babbage și matematicianul rus P. Cebîșev, în secolul al XIX-lea, au construit mașini de calcul mai perfecționate. Toate acestea funcționau cu ajutorul unui sistem de roți dințate mișcate manual prin manivele sau, mai tîrziu, printr-un mic motor electric. O dată cu dezvoltarea tehnicii din ultimele decenii, toate aceste mașini de calcul **mecanice** sau **electrice** au devenit cu totul insuficiente. În zilele noastre, întocmirea planurilor marilor construcții, conducerea automată a uriașelor uzine, întreprinderi de transport sau comerciale, funcționarea navelor cosmice și multe altele, necesită executarea unui volum atît de mare de calcule și într-un timp atît de scurt, încît omul nu le poate face față, nici cu cele mai mari mașini de calcul de tipul celor arătate mai înainte.

S-a pus atunci problema să se realizeze o mașină de calcul care să funcționeze cu o

(Continuare în pag. a 6-a)

Arhitectura populară

românească

la Muzeul Satului

Cu prilejul împlinirii a 30 de ani de existență a Muzeului Satului, a avut loc, recent, o sesiune științifică în cadrul căreia s-au prezentat diferite expuneri privind dezvoltarea muzeului în acești ani.

În deschidere, Gheorghe Focșa, directorul muzeului, a vorbit despre „Muzeul Satului la 30 de ani”. Au urmat apoi expunerile: „Dezvoltarea patrimoniului Muzeului Satului în anii de democrație populară” de B. Zderciuc, „Rolul Muzeului Satului în păstrarea și valorificarea tezaurului culturii populare” de Gh. Lazăr și V. Bușilă, „Probleme de restaurare și conservare la Muzeul Satului” de A. Pandele, „Munca educativ-culturală la Muzeul Satului” de C. Vircol și M. Scarlat și altele.

În încheierea sesiunii a avut loc ședința de constituire a cercului „Prietenii Muzeului Satului”.

Muzeul Satului apare pentru vizitator de astăzi ca o sinteză unitară alcătuită din mai multe muzee locale sau zonale. Într-o caracterizare generală putem spune că acest muzeu este în același timp și în aceeași măsură muzeu al arhitecturii și al tehnicii populare, muzeu etnografic și istoric, muzeu social și de artă populară. Pentru cei mai mulți el apare în primul rând ca un muzeu al arhitecturii populare. Expunerea în aer liber, într-o sinteză care cuprinde 223 de construcții autentice, transferate și recondiționate în dimensiunile lor reale, dă posibilitate vizitatorului să cunoască operele de artă arhitecturală create de poporul nostru. Muzeul este un document instructiv, privind evoluția tipurilor arhitectonice populare, de o mare diversitate regională. Marea diversitate a formelor arhitectonice trebuie remarcată în legătură cu structura terenului, cu natura materialelor, cu obișnuința și concepția tradițională a meșterilor constructori autohtoni, cu ecourile unor influențe survenite în decursul vieții istorice. Diferite tipuri de locuințe prezintă diferențe remarcabile în formele și în tehnicile lor arhitectonice, în sistemele variate ale vetrelor, sobelor și cuptoarelor folosite la încălzit și la gătit, în sistemul, rânduiala și bogăția decorului din interior. În zonele învecinate și chiar în aceeași zonă ele s-au structurat în imagini deosebite una de alta. Așa, de pildă, casa monumentală din birne masive din stejar adusă de sub munții Oașului, de la Moieșii (1780) este cu totul deosebită de casa moșilor din Sălcina Munților Apuseni (1815). Pe când în zonele de munte și de coline planul locuințelor s-a dezvoltat cu precădere pe linie ascendentă, în verticală, în cimpie, planul caselor s-a ținut mai aproape de pământ și s-a dezvoltat pe linie orizontală.

Trecind de la o unitate la alta, vizitatorul trece de la un raion la altul, făcând astfel „o rapidă plimbare prin țară”. Prin fața lui se perindă forme arhitectonice diferite. Printre acestea un loc important îl ocupă diferitele tipuri de locuințe în care se reflectă, cu o mare putere de evocare, aspectele vieții reale, condițiile materiale, sociale și profesionale ale oamenilor care le-au folosit. Sunt în muzeu case de piatră și din lemn de la munte, case din pământ acoperite cu stuf de la baltă, case de coline înălțate sus pe pivnițe și bordeie înfundate sub pământ la cimpie. Ca însușiri comune pentru toate aceste tipuri, remarcăm acoperișul înalt în patru pante și prisma cu stâlpi la față, adeseori pe două și chiar trei laturi. Unele modificări parțiale în stilul arhitectonic original sînt explicabile prin influența contactului îndelungat și a conviețuirii cu populație de origine etnică diferită. (Tilișca-Sibiu, Sirbova-Banat, Drăguș-Făgăraș).

Decor arhitectural specific — cu bogate elemente decorative dăltuite în lemn — se găsește mai ales în zonele de nord, în Munții Apuseni, Oaș și Maramureș (case, grajduri și porți mari cu minunate arcade, fruntare și stâlpi bogat sculptați). În zonele centrale și sudice ale Transilvaniei au fost realizate porți mai mici, pentru trecerea oamenilor, cu forme artistice și decor mai bogat dăltuit în lemn de stejar.

În cursul evoluției istorice, planul locuinței s-a dezvoltat. Alături cu încăperea mică originală, plurifuncțională, devenită cameră de trecere, au apărut mereu mai multe încăperi, s-a divizat și precizat rostul lor funcțional, s-au multiplicat și perfecționat sistemele de încălzire.

La bordeiele și la casele oltenesti aduse la muzeu, pe lângă formele arhitecturale de o mare originalitate, vizitatorul poate admira modul de ciopire și împodobire a birnelor de la frunte și de la intrări, a stîlpilor de la prispă și de la pridvoare, a porților cu stâlpi masivi și arcade bogat ornamentate așezate sub acoperișuri protectoare în patru ape. Creatorii caselor și mobilierului țărănesc-oltenesc, prin marea lor îndemnare în arta de a construi și a ciopli lemnul, au realizat aspecte cu adevărat monumentale. În arhitectura din lemn se resimte predilecția pentru comuniunea cu natura, cu pădurea, cu funcția și frumusețea lor specifică. În formele arhitectonice, în diferitele mobile și obiecte din lemn se resimte permanența umanizării naturii.

Originale, din tipuri de sate diferite ca situație geografică, ca ocupații și ca structură generală, gospodăriile aduse în muzeu din diferite zone ale Munteniei au fost structurate în ansambluri arhitectonice cu forme deosebite. Tipurile de locuințe din zonele nordice, înălțate sus pe temelie de piatră cu pivniță dedesubt, unele cu prispă, altele cu prispă și foisor cu stâlpi la față, se deosebesc — ca plan, structură și mod de construire — de casele din sud, construite din paiantă și mai scunde.

În formele și decorul arhitectural ale așezărilor moldovenești se remarcă — ca trăsături generale — simplitatea și eleganța. Cîteva forme de modelare a stîlpilor, puține creștături decorative la stâlpi și la șindrila de pe acoperiș, mai dezvoltate în regiunile Iași, Bacău și Suceava. În unele sate din raioanele Tîrgu-Neamț și Piatra Neamț, găsim o eflorescență de elemente decorative traforate la prispă, la foisoare și mai bogate încă la streșina caselor din secolul XX.

Din complexul etnografic variat și interesant care prezintă Dobrogea, cele două unități complexe tipice și cele trei mori de vînt de tipuri și mărimi diferite aduse în muzeu, reprezintă aspecte etnografice, originale ale acestei regiuni. Aceste unități oferă posibilități de a defini caracterele originale care țin de dănuirea îndelungată a formelor tradiționale ale culturii naționale cu însușiri etnice proprii și de a releva procesul influențelor și a împrumuturilor reciproce determinate de îndelungata conviețuire pe același teritoriu.

Condițiile superioare ale vieții satelor cooperativizate de astăzi se reflectă în înfățișarea satelor, în care au apărut numeroase edificii noi de interes economic, social, sanitar și cultural. În casele noi, spațioase și luminoase, cu patru—șase camere de locuit, meșterii populari au preluat și exprimat, într-o concepție nouă, forme arhitectonice și valori artistice realizate de predecesorii lor.

Gh. FOCȘA

directorul Muzeului Satului
București

ICA CIOLAN: Interior de casă

FILME

AGROZOOTEHNICE

Vizitînd Studioul cinematografic Al. Sahia, am aflat cîteva noutăți despre unele documentare agrozootehnice, date de curînd circuliului de difuzare la sate.

Printre filmele nu demult terminate se numără Plantații de vii în cultură înaltă în regia lui Stelian Penu după scenariul inginerului I. Laszlo. Scurt metrajul a fost lucrat cu concursul cercetătorilor din Stațiunea experimentală Valea Călugărească și prezintă metode moderne de creștere a viței de vie, care permit mecanizarea lucrărilor, mărirea cantității și calității strugurilor și, implicit, a vinurilor. Documentarul, realizat pe peliculă color, după ce arată terenurile unde se pot face plantațiile de viță, insistă asupra culturii de viță în forme înalte și asupra îngrijirilor necesare viței în acest caz. Astfel — într-o formă clară, pe înțelesul oricărui spectator — sînt prezentate secvențe despre dirijarea coroanei, îngrijirea plantelor bolnave, combaterea dăunătorilor etc.

Un alt documentar color este cel realizat de Lucian Durdău după scenariul profesorului Nicolae Giosan, intitulat Sfecla de zahăr. Debutînd cu o comparație între sfeclă și trestia de zahăr, care scoate în evidență avantajele oferite de prima, filmul continuă cu un scurt și spiritual istoric al sfecele de zahăr. Părîsînd făgașele obișnuite documentarului ne aflăm, de exemplu, într-una dintre secvențe, în plin ev mediu, la o curte feudală. Avem astfel ocazia să aflăm că pe atunci dulciurile erau atât de prețuite încît ele se cîntăreau uneori direct în aur.

Revenînd la... contemporaneitate, ne sînt prezentate cercetările ce se fac pentru crearea unei sfecele de zahăr românești, avînd ca principale calități un procent ridicat de zahăr, rezistență la boli și la intemperii și altele. Un loc important îl deține în economia filmului crearea soiului Monogel, care, introdus în cultură, va permite mecanizarea lucrărilor efectuate asupra sfecele de zahăr.

O bună parte din acest docu-

mentar relatează despre producerea sfecele de zahăr, redînd tehnica lucrărilor specifice culturii, la gospodăriile agricole de stat din Aradul Nou, regiunea Banat și Rătești-Argeș.

Se descriu aici metodele folosite în aceste locuri pentru obținerea unor semințe de calitate. În mai multe unități agricole (Stațiunea experimentală agricolă Brașov, cooperativele agricole de producție din Sintana-Crișana, Neudorf și Lipova — Banat etc.) a fost urmărită de către realizatori agrotehnica aplicată pentru obținerea unor producții mari (la unele unități pînă la 40 000 kg la hectar).

Adăposturi igienice pentru animale (regia Florica Holban, scenariul dr. T. Negruțiu) realizat în unități agricole din regiunea Brașov, ne înfățișează metodele cele mai avantajoase, — prin folosirea mijloacelor locale — pentru construirea unor adăposturi pentru bovine.

Și un ultim documentar recent terminat: Să apărăm fermele zootehnice de incendiu în regia lui Gabriel Barta, scenariu fiind dr. Gh. Catrani. Așa cum atestă și titlul, el se ocupă de măsurile ce trebuie luate în fermele zootehnice (bovine, ovine, păsări) pentru a preveni izbucnirea incendiilor și care constă în: indicarea locurilor interzise pentru fumat, degajarea căilor de acces, modul de folosire a felinarelor de vînt etc. De asemenea, sînt arătate, destul de sugestiv, acțiunile de întreprins în cazul izbucnirii unui incendiu. În legătură cu felul în care trebuie evacuate animalele, de exemplu, se insistă la fiecare specie și se dau soluții pentru diferitele posibilități de a reacționa a acestora. (Într-o fermă de ovine herbecul trebuie evacuat primul; dacă o viță se sperie i se pune un sac în cap etc. etc.)

Toate aceste filme, pe lângă programarea lor obișnuită în circuitul cinematografulor sătești, sînt folosite cu mult succes și la cursurile agrozootehnice de trei ani.

Vladimir PANĂ

ASTĂZI ÎNTR-UN STRĂVECHI ORAȘ

SIGHIȘOARA

Patina veacurilor s-a așternut și peste Sighișoara, căreia i s-ar putea spune, cu puțină fantezie, și „Veneția cu lagunele secate” așa după cum unii dintre drumeții perindați în decursul anilor, i-au spus „mărgăritarul Transilvaniei” sau „Perla Timavei” transmiiindu-ne în scris sau pe cale orală aprecieri despre pitorescul, viața și oamenii de pe malurile Timavei. În orașul străjuit de Dealul Turcului, arheologii au găsit relicvele unei culturi ce pare a fi de prin secolul XVII dinaintea erei noastre.

Obișnuiți să-l admire trecutul, drumeții au azi pri-lejul să prețuiască și viața nouă a acestui oraș stră-vechi, — e vorba doar de „Castrum Sex” consemnat încă în documentele anului 1280.

Așezat la 430 m. deasupra nivelului mării și cu peste 80 m. față de cel al râului Timava, care-l străbate, orașul Sighișoara are azi 97 străzi cu peste 50 km. de cablu electric.

Nu e lipsit de pitoresc să reținem că între strada 7 Noiembrie și strada Lunca Poștei e o diferență de nivel de 105 m.

Dezvoltarea economică a Sighișoarei asigură azi orașului de pe Timava o stare înfloritoare. Șapte întreprinderi industriale, dintre care două sînt utilitate cu echipament industrial din cel mai modern, cu un mare procentaj de automatizare: **Complexul de fabrică și sticlărie și Fabrica de cărămidă și țiglă „7 Noiembrie”**, realizează produse a căror calitate este apreciată și peste hotare.

Două cooperative meșteșugărești, producind la rîndul lor cîteva sute de sortimente (covoare, împletituri de paie etc.) întregesc, împreună cu celelalte fabrici,

volumul unei producții industrial-economice, care angajează munca a peste 15 000 muncitori și salariați industriali din oraș și satele împrejmuitoare.

Se cuvine a arăta, de asemenea, că produsele industriale făurite de sighișoreni sînt exportate în multe țări ale lumii, după cum produsele de artizanat și folclor, prin export sau cumpărate de turiștii care ne vizitează țara, ajung ca „amintiri din voiaj”... pe aceleleași meleaguri îndepărtate.

Starea înfloritoare a orașului a contribuit în mod direct la ridicarea nivelului de trai al populației. În ultimii ani s-au construit blocuri noi, moderne, școli, un oficiu de prestații telegrafo-poștale. S-au construit locuințe în suprafață de 17 000 m.p. și sînt în plan încă 3 670 apartamente.

6 000 elevi urmează diferitele cicluri ale învățămîntului de cultură generală și profesional, care numără 250 cadre didactice la care, se cuvin alăturate cele 27 educatoare folosite în unitățile preșcolare pentru pregătirea a 800 copii. Îngrijirea sănătății este asigurată în cele 15 așezăminte de specialitate în care lucrează 400 cadre medico-sanitar-farmaceutice.

Viața culturală cunoaște și ea o frumoasă dezvoltare: circa 800 de cîntăreți, dansatori, actori și activiști culturali participă din plin la manifestațiile formațiilor artistice-culturale de amatori. Două cinematografe, împreună cu casa de cultură și cu o sală de teatru sporesc patrimoniul cultural-artistice al orașului. Bibliotecile publice țin la îndemna cititorilor peste 100 000 volume iar mișcarea sportivă, care numără 10 392 membri ai organizațiilor respective, — dintre care 4 858 sînt femei, — cunoaște manifestații

polisportive în care fotbalul, handbalul sînt cele mai populare, după cum vizitarea și sportiv au și ele adepții lor la lei de posesori numeroși.

Muzeul de istorie, cîtoroi cu 70 de cadre care a adunat și expune prețioase piese, cărți, documente din începuturile și dezvoltarea orașului este baza unei documentații științifice cu o activitate, după cum, pe fiecare stradă și în jurul fiecărei clădire veche, identifiți prin vizitarea ghidajul voluntar al tradiției orale a localității relicve ale trecutului, mărturii care transformă orașul într-un vast muzeu.

Busturi și plăci comemorative, ca și turnurile lor bresle orășenești și, în — ele, „cel cu o care funcționase statul cetății și puterea ei ju rească, și în care e adăpostit azi muzeul, în patrimoniul „orașului-muzeu” mîndrie a localității atracție a turiștilor din țară și de peste hotare.

Este suficient să arătăm că muzeul, cu un colectiv de muzeografi, a avut în ultimul deceniu de milion de vizitatori înregistrați, vizitatori consacra o adevărată „mică faimă”...

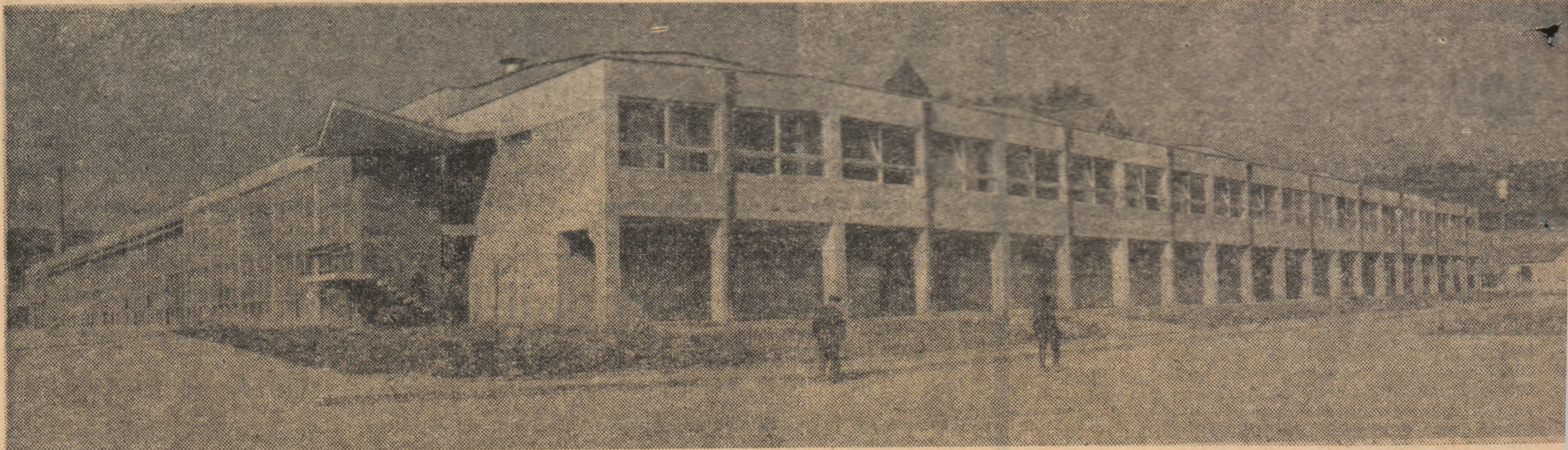
Turiștii, în grup, sau numai vizitatori individuali care statisticile îi indică a fi din toate țările și chiar din unele din Asia, Africa de nord, și Canada, urmăresc cu interes amalgamul de pe care-l consacră contradicțiile dintre epoci date prin viața Sighișoarei pînă în zilele noastre, după cum prețuiesc spiritul viu, animat, al orașului, căruia viața nouă i-a impus un ritm de ord participat activ la efortul colectiv al întregului popor pe drumul afirmării valorii sale construite de continuă ridicare social-culturală.

Amintindu-și de orașul atîtor secole și vieți scurse, parcă, în tonalități de orgă, Sighișoara te îndeamnă să-i prețuiești tinerețea căreia aș navei îi trimiți, jucăușe, reflexele de argint și luminos progres.

În oraș, în care tăcerea nu înseamnă absența viața cotidiană ci, dimpotrivă, o activitate desfășurată într-o ambianță de bună cuviință, pept pentru om, se produce, se învață, se construiește.

...Aici se încheie plimbarea noastră prin străzile vechi ale cetății, adevărate „canale de apă” rate pe coamele Sighișoarei, ale unei prezun neții în care am fost drumeți cu piciorul și gondola...

V FIR

Din panorama fabricii „7 Noiembrie”-Sighișoara, una dintre cele mai moderne fabrici de țiglă și cărămidă din țară.

Felul cum sînt construite casele în Banat îți imprimă convingerea că omul s-a așezat aici masiv, complet, fără oscilații, și pentru mii de ani. Pentru țărănul bănățean, casa nu are numai însemnătatea unei locuințe. Ea constituie și o oglindă a rezultatelor muncii, a bunei gospodării, a gradului de civilizație. Casa pentru bănățean este și motiv de faloșie. În zilele noastre, acestor vechi caracteristici li s-au adăugat altele, ce nu se puteau-ivi decît în socialism. Preocuparea pentru modernizarea stilului o simți în fiecare sat.

Dacă privești din avion, distingi geometria riguroasă, noua simetrie a satelor din Cimpia bănățeană. Comune mari ca Biledul, ca Variașul din raionul Sinnicolau Mare au străzi largi, luminate noaptea de becuri cu neon. Prin extinderea electrificării în întreaga regiune, radioul, televizorul au devenit aparate obișnuite pentru țărani cooperatori. Trecînd prin Timișoara, în direcția Lugojului, te uimește o a-

CASE NOI

devărată eflorescență a construcțiilor. Chizătăul, Belințul, Satu Mic s-au refăcut din temelii. Pe toate străzile au răsărit case noi, fiecare stradă seamănă cu un șantier de construcții. Noile clădiri zidite numai din cărămidă și acoperite cu țiglă, se profilează masive, simple, senine. Casele au cîte trei, patru camere, între care, firește, una pentru mușafiri.

Interiorurile sînt mobilate modern. Au dispărut mai peste tot locul paturile „imperinate” și ștergarele de pe pereți de care, pomenesc poeziile populare. Interiorul este acum simplu, aerat. În locul umflatelor sobe de humă s-au instalat cuptoare de teracotă; în bucătării au apărut mașinile de gătit. Interiorul simplificat, intim, al clădirilor noi se armonizează însă cu vechile chilimuri, cu covoarele bănățene.

Casele noi sînt clădite într-un chip destul de economicos. La Belinț și la Chizătău, sate a căror dezvoltare am urmărit-o cu multă consecvență în ultimii ani, țărani

și frămîntă singuri cărămidă pămînt. Prin curți vezi astfel de cărămidă, înconjurată de un fum greu și neguros. Casele sînt arse, acolo, în curte, cu pînă la roșu. După aceea începe crările de construcție.

Meșterii sînt și ei din zidar, timplar, zugrav. Tăbăca să învețe felurite meserii că vestita constatare făcută de istoricul italian Grisellini în a rămas și astăzi valabilă din Banat — zicea cercetătorul — sînt o națiune, care cepe la orice muncă“.

Cineva ar putea spune că de case noi din Cimpia Banat ar fi doar elemente de fond, ținînd seama de înseamnă casa pentru bărnăre reprezintă un grafic al noului trai, un grafic al bunăstării bîndite la îndemnul participativ muncă unită. Pe fațadele clădirilor sînt înscrise seninătății.

Alexandru JEBEL

Scriitorul

I. C. VISSARION

S-a desprins din cimpurile verzi, din cringul fost pe-atunci tinăr și el și s-a ivit pe răsucea unor timpuri incilcitate, cindva un om — un tinăr cu mintea ageră, cu vorba frumoasă, cu gindul curat, care cînta seara florilor din islazul satului de pe Răstoaca: I. C. Vissarion...

Actul lui de naștere poartă pecetea anului 1879, iar ultima lui foaie cernită 1951...

A fost nu numai un om bun și înțelept, ci și un scriitor de cărți frumoase și un născocitor de lucruri noi. A fost singurul țaran pe care l-au dat în acea vreme șesurile fostului județ Dimbovița, județ de conace și moșii.

Cum s-o fi aprins scinteia luminii de carte în mintea lui, greu s-ar mai putea spune, mai ales că timpurile de care vorbim se desfășurau pe la sfârșitul veacului trecut, cind slova scrisă și cartea tipărită încă nu ajunseseră prin sate și cătune. Se știe însă că Vissarion venea pe la București, uneori pe jos, minat de floarea gindurilor și speranțelor lui, unde a cunoscut pe cîțiva dintre scriitorii vîrstnici pe atunci, sau mai tineri, ca și el: mai întii pe Delavrancea și Vlahuță și mai apoi pe Galaction, Cocea, Goga, Arghezi...

L-am apucat, copil încă fiind, venind în casa noastră și vorbindu-ne de cite și mai cite lucruri și evenimente petrecute în satul și vecinătățile lui. Uneori scotea din buzunare teancuri de manuscrise și citea... Povestea frumoasă, atît de frumoasă încît îl ascultam cu toții ore în șir... Am fost și în casa lui din Costeștii din Vale, satul tăiat pe mijloc de firul plîpînd al unui pîriu, Răstoaca: m-au întîmpinat cloștile cu pui și ciinii lui blajini. O casă albă dînd cu ferestrele ziua spre flori, noaptea în puzderia cerului de stele...

O încăpere lungă era camera lui de lucru, cu vrafuri de cărți pînă la tavan, cu teancuri de hîrtii, cu manuscrise. Hîrtii și cărți, cărți și unelte, unelte și planuri de mașinării felurite; pe Vissarion îl pasiona ingineria și chimia pe care le învățase fără școală, dar cu pasiunea unui nesăturat căutător de adevăruri în misterele pămîntului și ale vieții. El e și autorul unor năzdrăvane invenții care au rămas însă nerealizate din cauza lipsurilor bănești și a posibilităților tehnice concrete. Totuși miezul lor a fost cuprins și publicat în volumul Energie mecanică din mediul în care ne aflăm...

Scriitorul I. C. Vissarion este prezent în literatura noastră cu peste 20 de titluri de cărți, dintre care unele tipărite de citeva ori. De la prima lui carte apărută în 1912, intitulată Fără piine, Vissarion a lucrat intens, dar

nu întotdeauna scrierile lui au putut vedea lumina tiparului, pentru că subiectele lui nu prea erau pe placul oficialităților culturale, obișnuite să fabrice literatura „pentru țărani” la oraș, în cluburile partidelor, cind liberale și cind țărănești... În timpul răscoalelor țărănești din 1907, Vissarion a fost acuzat de instigație la revoltă prin atitudinile și scrierile lui și arestat. El ne povestea de groaza acelor zile prin care a trecut și el deopotrivă cu sutele de țărani, dintre care unii au și fost impușcați.

Mai tîrziu editurile bucureștene nu l-au primit manuscrisele fiindcă în ele se vorbea numai despre săteni și sat, ca și cum oamenii de la sate ar fi fost altfel construiți decît orășenii. Abia spre sfîrșitul vieții lui, și după aceea, editurile de stat au publicat volume din scrierile lui...

I. C. Vissarion a inițiat în bogata lui activitate literară și unele publicații pe care le tipărea cu bani din buzunarul lui, dar a căror durată, din aceste motive, a fost scurtă. În 1924 inițiază o colecție de broșuri intitulată Cîrticica, iar în 1932 scoate, chiar în ziua de 1 Mai ca o subliniere de atitudine socială, primul număr din „Steluța — revistă literară, științifică, sociologică”... A colaborat la ziare și reviste cu caracter socialist și muncitoresc: România muncitoare, Lumea nouă, Facla, apoi Flacăra și Viața Românească...

În revista Izvoarașul, sau într-alte publicații apărute cind pe la Tirgoviște sau printr-alte vecinătăți, el a mai publicat și o serie de cîntece dintre care unele au intrat, asimilîndu-se, în repertoriul popular. Așa, de pildă, cîntecul intitulat Maria, numit mai apoi după refren, Maria neichii Marie este făcut de Vissarion, vorbe și melodie. Cîntat în sat, oamenii l-au învățat și l-au răspîndit și uneori i-au mai adăugat cite un accent ori cite un cuvînt. Era cîntecul pe care i-l făcuse nevastei lui în tinerețe...

Vissarion era un om plin de duh, de o istețime extraordinară și de o rară bunătate sufletească. Inspirat de marile momente politice, istorice și de cultură ale lumii și ca un manifest protestatar, el le-a dat copiilor lui nume celebre: Garibaldi, Voltaire, Benedict, Octavian, Florența, Cornelia...

La el la Costeștii din Vale ca și prin satele de prinprejur, Vissarion a fost o permanentă flăcără a ideilor innoitoare, un luptător pentru dreptatea țărănească și un triumfător o dată cu întregul popor, ale cărui însușiri le cîntase de atîtea ori în scrierile lui...

Din punct de vedere al istoriei literare, Vissarion alcătuieste o pagină unică de istorie în cartea mare a literaturii românești: el e singurul scriitor țaran, rămas țaran, care a scris pentru țărani o viață întreagă. Satul devenise pentru el și școala, și universitatea, și laboratorul de studiu mecanic, și leagănul viselor și speranțelor lui prea puțin împlinite. Paginile scrise de Vissarion sînt simple dar simțite, izvorite din adevărurile adesea amare ale sătenilor lui. În versurile pe care el nu le rostea, ci le cînta, Vissarion are uneori gingășia dar și tristețile baladelor populare, alteori optimismul și lacrima cîntecelor de dragoste.

Pe masa lui încărcată cu cărți, cu hîrtoage, schițe și manuscrise, găsim cindva o drimbă: noaptea, cind scria la pilpiirea lămpii cu petrol, își mai intrerupea condeiul și cînta încet pe arcul de oțel al drimbei puse pe dinți, modulînd cu buzele vibrațiile lui sonore — își chema, pesemne, muza adormită...

În casa lui albă și în satul de pe Răstoaca, Vissarion nu mai e azi decît o amintire: pentru cititorul cărților lui frumoase, Vissarion este însă un gînd, o pană și o voce care trăiește!

Baruțu T. ARGHEZI

Din productia cercurilor literare

RĂGAZ

Din nou un pahar de răgaz
Între miine și azi
Fruntea-mi și luna — gemene,
S-au oprit pe-a timpului cremene,
Cerul își numără virstele grele,
Ca timplele mele.
Spațiul niciodată infrînt,
A căzut, sfîrtecat de icari, la pămînt
Și genele mele,
Dorm acum printre stele.

Dan CONSTANTINESCU

HOLDELE LUMINEAZĂ

Stau în cîmp, tulburat,
ca de atingerea țărmlui, marea.
În spice, stelele coboară în fiecare
noapte
Și zorile și cerul miros a grîne coapte.

Holdele luminează zborul zilelor,
împovărat de lumină
pămîntul calm al piinii,
oamenilor se închină.

Cuvintele de dragoste ale pămîntului,
sînt holdele grele;
cu oamenii, pămîntul
comunică prin ele.

Florin MANEA

CÎNTEC DE MAI

Pădurile cu cerul se sărută
Gemînd adînc, cu patimă foșnînd
Pădurile cu cerul se sărută
Și soarele cu crengile-l cuprînd
Trec păsările lui Brăncuși prin aer,
Pe aripi legănînd albastrul vînt.
Iarba visează ploii șerpuitoare,
Visează stîncă steapă că-i pămînt
Păienjeniișul sevei urcă-n frunte,
Se arcuiește-n cercuri de copac;
Izbîm cu pumnii-n piatră și izvoare
Țîșnesc ca niște flori de liliac
Urcăm cîntînd spre piscuri și din
cîntec

Hidrocentrale tinere răsar
Și ninge cu lumină-n urma noastră,
Ca iarna ninge în luna lui Florar.

George IARIN

Oameni buni (țărani din Argeș) de I. ISER

„Domnul TUDOR“ din Vladimiri

Nimeni nu mai știe și nici în istorii nu scrie cum va fi fost cerul de de-asupra Tîrgoviștei, în seara zilei de 22 mai 1821. Poate a fost senin și înalt, cum este, cel mai adesea, cerul unei mai noi. Poate a fost cetos și mohorit. Sigur este că în seara acelei zile acum aproape un veac și jumătate, acolo în odăile din fundul curții mitropoliei din Tîrgoviște, mina ucigașă a unui Vasile Caravia a tras foc de flintă asupra lui Tudor Vladimirescu. Pierea, astfel, nevinovat, cel care făgăduise:

Să gonească dintre noi
și pe turci și pe ciocii.

A fost Tudor din Vladimiri om cum rar se iscă în istorie. Înalt și bărbătos, drept cu cei drepți și necruțător cu mișei ori trădătorii, dirz și înțelept, aprig și omenos, limpede văzător și flămînd a grăi nu atât cu vorba cît cu fapta. I-a plăcut să muncească, să știe carte, să călătorească, să cunoască lumea și oamenii, să afle cum trăiesc noroadele și prin alte țări. Dară, mai cu samă, era Tudor strasnic iubitor de dreptate și de libertate. Era din plămada acelor răzăși olteni care nu îndură umilința și nu iartă nici pe asupritori, nici pe tiranii boieri ori turci.

Încă foarte tînăr fiind, Tudor Vladimirescu a plecat voluntar, cu cetele de panduri, să ajute lupta sîrbilor întru scuturarea jugului otoman. Vrednicia, priceperea, îndemnarea în ocîrmuirea oamenilor și însușirea lor la luptă l-au ridicat pînă la rangul de ofițer polcovnic (colonel). Iar țarul Rusiei, care ajută atunci pe sirbi în acea luptă de libertate, l-a decorat pe Tudor cu ordinul Sf. Vladimir și i-a dăruit un inel cu piatră prețioasă. Adunînd în el multul amar și greaua obidă a poporului, Tudor Vladimirescu și-a făcut prieteni și printre tinerii cărturari ai vremii cu inima lipită de inima poporului, precum au fost profesorul Gh. Lazăr din școala de la Sf. Sava, tînărul învățăcel Petru Poenaru ori episcopul Ilarion de la Argeș. Ei, dar mai ales cetele pandurilor și norodul cel mult și asuprit l-au ajutat pe Tudor să pornească marea răscoală din ianuarie 1821 și s-ajungă a fi, din martie pînă în mai, adică trei luni, ocîrmuitorul țării sau „domnul Tudor“ cum îi spuneau poporul.

Ca să se priceapă și mai bine firea și dîrzenia lui Tudor arătăm că, plecînd în noaptea de marți 18 ianuarie din București, în cea mai mare taină, după ce a trecut Oltul pe la Budești, a conăcit în noaptea următoare la Ocnele Mari.

Vineri, 21 ianuarie, se afla la Tg. Jiu și începea orînduirea răscolei, trimițîndu-și oamenii și prietenii pe plaiuri să ridice norodul la luptă. A continuat drumul pînă la mînăstirea Tismana, unde a ajuns a doua zi, 22 ianuarie. Și a mas aici în noaptea aceea. Așa că duminică, 23 ianuarie 1821, a coborît în satul Padeș, unde era zi de țîrg. Aici a dat proclamația de pornire a răscolei. Cîta voință și neînfricare, cîta dragoste pentru popor și ură pentru asupritori trebuie să fi mosorît în el, ca să aibă putere a străbate călare atîta cale, în amarnică vreme de iarnă! Și, încă, ajungînd cu bine, să fi putut stîrni și răscoala norodului. „Fraților lăcuitori ai Țării Românești, veri de ce neam veți fi — scria el în proclamația dată la Padeș —

nici o pravilă nu oprește pe om de a întîmpina răul cu rău. Șarpele cînd îți lasă înaintea, dai cu ciomagul de-l lovești, ca să-ți aperi viața, care dă multe ori ni să primejduiește din mușcarea lui; dar pe balaurii cari ne înghit dă vii... pînă cînd să-i suferim a ne suga singele din noi? Pînă cînd să le fim robi?”

Așa a ridicat Tudor răscoala întru doborîrea tiraniei boierești și turcești și întru dobîndirea libertății și a dreptății pentru cei mulți și obidiți. Și s-au ridicat atunci oamenii brazei cu miile.

Care cu arme, care cu furci, cu topoare ori lănci. Au răs-puns toți la chemarea lui Tudor care le grăia despre a lor durere și suferință: „Că ne-ajunge, fraților, atîta vreme de cînd lacrimile noastre nu s-au uscat“...

Cu miile bărbații tineri și vîrstnici, cetele de panduri și de plăieși alergau sub steagul lui Tudor, strigînd: „Să trăiască libertatea! Să trăiască domnul Tudor!“ În drumul pînă la Craiova și de aici pînă la București, Vladimirescu era salutat ca un mîntuitor, care scăpa norodul de tiranie și de povara cea mult apăsătoare a dărilor și pornea să făptuiască ocîrmuirea poporului prin popor. Intrîndu-le frica în oase, cei mai mulți boieri au fugit din calea miniei pandurilor lui Tudor. Cei care au rămas au căutat să-i înșele pe răsculați cu viclenia. Să-l pîrască pe Tudor Vladimirescu în fața conducerii eteriștilor, adică în fața celor care conduceau răscoala grecilor, pornită tocmai atunci și chiar din țările române. Și mai ales, că, niște nelegiuiți trădători, au chemat oastea otomană să zdrobească ocîrmuirea norodului, introdusă în țară de Tudor Vladimirescu. Iar în locu-i să aducă iar stăpînirea boierilor.

Ci aflînd că vine mare armată turcească asupra țării, la 15 mai 1821, Tudor Vladimirescu a lăsat panduri și arme în mînăstirile și locurile întărite din București. Iar el, cu 4000 de panduri, s-a tras spre Pitești, „spre intrupare cu ceilalți frați ai noștri“, cum scria el, arătînd că de acum încolo... „trebuie să deșertăm pușca noastră în carne de turc, de vor năvăli pe noi și să facem numele nostru lăudat de a ne vesti toate noroadele că am stătut voinici împotriva vrăjmașilor noștri“. Voia deci a se uni cu eteriștii, ca să lupte împreună împotriva invaziei otomane. Dar conducerea eteristă și mai ales prințul Alexandru Ipsilanti, a crezut nu inima dreaptă a lui Tudor și nici dorința norodului de a trăi slobod, ci i-a crezut pe boierii cei intriganți și hiclei. Și atunci au hotărît, mișelnic, să-l ucidă pe cel care ridicase steagul luptei pentru libertate și dreptate. Il ridicase și rîvnea să-l fluture de-asupra întregului pămînt românesc.

Așa a pierit de mînă ucigașă, în cea seară de mai 1821, Tudor din Vladimiri, „domnul Tudor“ al norodului.

Vrăjmașii l-au stîns de pe fața pămîntului. Numele lui va rămîne însă neșters în inima poporului român.

Dumitru ALMAȘ

Intr-unul din laboratoarele Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București se urmărește sinteza unui medicament destinat tratării cancerului

MICĂ ENCICLOPEDIÉ AGRICOLĂ

BACTERII. Denumire dată unor plante inferioare care nu se văd cu ochiul liber și au corpul reprezentat printr-o celulă în formă de puncte, bastonașe sau firicele.

Bacteriile sînt răspîndite pretutindeni în aer, sol, apă etc. Unele din ele sînt folositoare, transformînd substanțele organice complexe (ex. celuloza, albuminoidele etc.) în substanțe mai simple sau substanțe mai simple în substanțe mai complexe (ex. amoniacul în azotați, hidrogenul sulfurat în sulfați etc.), substanțe care, sînt folosite de către plantele verzi în nutriția lor. Alte bacterii sînt vătămătoare, producînd boli la plante și la animale.

BATAT. Batatul cunoscut și sub denumirea de cartoful dulce este o plantă perenă (care trăiește mai mulți ani). Această plantă, înrudită cu rochița rîndunicii sau volbura, se cultivă în țările calde pentru rădăcinile sale groase asemănătoare cu cartoful, bogate în amidon, vitamine și zahăr. A fost introdusă și în țara noastră și se fac încercări pentru acclimatizarea ei.

BAZĂ FURAJERĂ. Prin bază furajeră se înțelege în agricultură totalitatea resurselor care pot să fie valorificate pentru hrana animalelor. Baza furajeră se compune din producția pajistilor și pășunilor naturale, din producția plantelor furajere cultivate și din o serie de deșeuri rezultate din industrie (reziduuri de la mori, de la presele de ulei, de la abatoare etc.).

BIOCATALIZATORI. Denumire dată unor substanțe pe care le produc plantele și care în cantitate foarte mică au rolul de a grăbi și de a orienta diferitele transformări chimice din corpul plantelor și animalelor. Din grupa biocatalizatorilor fac parte: hormonii, vitaminele și enzimele sau fermente.

BĂȘICARE. Boală a plantelor care se manifestă prin creșterea exagerată a unor porțiuni din țesuturile frunzelor sau fructelor care capătă formă neregulată. Boala se întîlnește la piersic și este produsă de o ciupercă.

BIOXID DE CARBON. Gaz incolor, fără miros, mai greu decît aerul. Bioxidul de carbon, compus oxigenat al carbonului, se găsește în aer în proporție de 0,03 la sută. Este absorbit de către plantele verzi prin frunzele lor și folosit, împreună cu apa pe care și-o absorb din sol și unele săruri minerale, la producerea de substanțe organice (ex. zaharuri, albuminoide ș. a.).

BRUCELOZĂ. Boală infecțioasă și contagioasă la oi, porci și vite cornute, și transmisibilă și la om. Boala, provocată de microbul Brucella, se manifestă prin avorturi, metrită, sterilitate. La om se transmite prin lapte și derivatele lactate și prin carne provenite de la animale bolnave. La om boala se manifestă prin stare febrilă, creșterea în volum a splinei, constipații și transpirație abundentă.

De la numărătoare cu bile, la mașina modernă de calcul

(Urmare din pag. 1)

mare viteză. Mecanismele compuse din roți dințate, manivele și motoare electrice, nu pot face față acestei sarcini. Atunci s-au inventat mașinile electronice de calcul. În loc de roți dințate, aceste mașini au ca elemente niște relee electromagnetice sau electronice care, în ansamblul lor, funcționează cam la fel cu lămpile și tranzistorii din aparatele de radio. Cu astfel de mașini de calcul, numite cîteodată și creiere electronice, s-a ajuns să se poată face zeci de mii și chiar milioane de adunări pe secundă, pe cînd un om cu creionul în mînă abia dacă poate face 2-3 astfel de operații pe minut (dacă numerele sînt ceva mai mari). O altă caracteristică a acestor mașini, în afară de marea lor viteză, este că ele funcționează automat. Pe baza citorva comenzi inițiale, mașina electronică de calcul rezolvă complet automat problema de calcul care i s-a dat. Numai prin dotarea lor cu asemenea creiere electronice sateliții artificiali și navele cosmice pot fotografia Luna, planetele Venus și Marte sau pot coborî lin pe Lună.

Trebuie să mai spunem că, cu ajutorul mașinilor electronice de calcul se pot rezolva multe alte probleme, care la prima vedere nu au nimic comun cu calculele aritmetice. Acest lucru este posibil deoarece o asemenea problemă se poate, în prealabil, transforma într-o problemă de calcul. Există mașini electronice de calcul care traduc dintr-o limbă în alta, mașini de diagnosticat boli, mașini care compun versuri sau piese muzicale, mașini care joacă șah etc. De exemplu, o mașină care traduce are construită în ea un dicționar și „ține minte“ anumite reguli gramaticale, traducerea făcîndu-se cam tot atît de exact ca și cînd ar fi făcută de un traducător obișnuit, cu deosebirea că aceste traduceri se fac mult mai repede.

Azi în toată lumea se construiesc și se folosesc tot mai mult fel de fel de mașini electronice de calcul. Și la noi în țară s-au construit mai multe mașini de acest fel. La Institutul de calcul al filialei din Cluj a Academiei Republicii Socialiste România s-a construit mașina electronică de calcul DACICC-1, pe baza unui proiect propriu și

de către matematicienii și inginerii acestui institut. Mașina DACICC-1 este, în momentul de față, cea mai rapidă și cea mai sigură mașină electronică de calcul construită la noi în țară. Ea execută 2000 de adunări pe secundă. Colectivele de cercetători ale Institutului de calcul, folosind mașina DACICC-1, au reușit să rezolve numeroase probleme practice de calcul ce le-au fost puse de diferite instituții și întreprinderi industriale. Dintre aceste probleme amintim: calculele privind determinarea duratei optime a campaniei de fabricație a zahărului în condițiile specifice din țara noastră, calculele privind planurile de construire ale unor mari silozuri de cereale, calculele necesare planului de trasare a podului peste riul Someș din comuna Ilva Mică și multe altele.

În preocuparea lor permanentă de a lega armonios cercetarea teoretică de aplicațiile ei practice, cercetătorii Institutului de calcul găsesc un permanent imbold și un prețios îndreptar în documentele istorice ale celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român precum și în alte documente prețioase de partid, privind cercetarea științifică și legarea organică a teoriei de practică. Crearea Consiliului Național al Cercetării Științifice ne ajută foarte mult în munca noastră de zi cu zi.

LIBERIA

Pe coasta Oceanului Atlantic, între Sierra Leone, Guineea și Coasta de Fildeș se află țara aceasta cu nume ce sugerează ceva din istoria constituirii ei. Începând din anul 1822, pe țărmul vestic al Africii au început să ia ființă așezări ale negrilor americani eliberați din sclavie. Teritoriul colonizat a căpătat, în 1824, denumirea oficială de Liberia, fiind cîrmuit la început de un guvernator al S.U.A.

Populația țării alcătuită din negri numără, după unele date, 2 500 000 locuitori, dintre care numai circa 20 000 sînt americano-liberieni, urmași ai negrilor din S.U.A., colonizați aici.

Din 1847, cînd a fost declarată stat independent, Liberia este republică. Independența politică nu a fost însă nicicînd întregită de independența economică. S.U.A. și-au întărit aici continuu pozițiile economice și politice, astfel că poporul nu s-a putut bucura de imensele bogății ale țării. În Liberia circa 90 la sută din populația activă este ocupată în agricultură. Și aici însă, companiile străine, în special cele nord-americane, sînt stăpînele marilor plantații specializate în culturi pentru export (în primul rînd arbori de cauciuc, apoi palmieri de ulei, arbori de

cacao, de cafea, bananieri). Pămîntul cel mai roditor, în special zona litoralului, este concesionat acestor companii. Cînd nu este angajat ca muncitor pe marile plantații, liberianul practică o agricultură rudimentară, a cărei producție nu-i poate satisface necesarul de consum.

Cum trăiesc muncitorii pe plantațiile marilor companii străine? Să pătrundem într-una din ele, de pildă, pe plantația de arbori de cauciuc a societății americane „Firestone Tire and Robber Co.” de la Harbel. Aici se află cea mai mare plantație de arbori de cauciuc din lume. Un muncitor — care cutreieră de cîteva ori pe zi sectorul său, parcurgînd circa 50 de km, face tăieturi în arbori și cară gălețile pline cu latex (lichidul scurs din arborii de cauciuc) la antrepozite — primește un salariu de 64 de cenți! Din acest salariu de mizerie, muncitorul abia își poate duce traiul de pe o zi pe alta.

Dar, în timp ce muncitorii de pe plantații cîștigă foarte puțin, veniturile companiei Firestone se ridică la sume fabuloase. Ea exportă anual pînă la 40 000 tone de cauciuc. Beneficiile sale anuale se cifrează la 50—60 milioane de dolari.

Intr-un timp, presa occidentală prezenta Liberia ca o țară a „liniștii”, unde pa-

tronii n-au motiv să se teamă de „tulburările” muncitorilor.

Iată însă că liniștea patronilor a fost spulberată. Profitînd de faptul că sindicatele au fost interzise pînă nu de mult, compania Firestone a introdus, la sfîrșitul lui ianuarie, un nou sistem de retribuire a muncii, reducînd de fapt salariul muncitorilor. Acesta a fost semnalul care a făcut să izbucnească o puternică grevă în regiunea Harbel. Ea a cuprins 10 000 de muncitori care au cerut un salariu de 1 dolar și 20 cenți pe zi. Compania a refuzat să le satisfacă revendicările. Mai mult, a cerut ajutorul autorităților. Și acest ajutor n-a întîrziat să vină. Trupe și polițiști liberieni au primit ordin să spargă, cu forța, greva. Dar ea n-a trecut fără urmări. Ziarele liberiene au anunțat că administrația a acceptat să înceapă tratative în vederea mării salariului și a permisiunii pentru muncitori de a-și forma sindicate.

E. MARTIN

NUNTĂ
CU BUCLUC

„Prințul Vittorio” e porecla lui Vittorio Mazzacuratti care acum douăzeci și ceva de ani era geambaș și, în cîteva rînduri, a avut neplăceri cu poliția; se pare că o mare parte din caii pe care-i vindea la oboarele din provincia italiană Reggio Emilia, fuseseră achiziționați noaptea, pe furiș, fără ca proprietarii lor să capete vreun ban în schimb.

Dar asta-i poveste veche. Incetul cu incetul, și pe căi mai mult sau mai puțin lăturalnice, Vittorio Mazzacuratti a agonisit o avere frumoasă. Frumusețea? Frumusețea de-a binelea! Socotiți și dv: 830 de hectare de pămînt arabil, 115 ha de vie, o pădure și un castel lângă localitatea San Giuliano Terme. De la caste! i se trage și porecla: „prințul”. Așa îi spune toată lumea, unii cu respect, alții în batjocură. Dar fostul geambaș nu se sinchisește nici de batjocură, nici de respect și continuă să facă ceea ce a făcut și pînă acum — să stringă avere.

Și, după cum se știe, una din căile cele mai lesnicioase pe care le au la dispoziție cei bogați pentru a deveni și mai bogați este exploatarea. „Prințul” are și el — har domnului! — pe cine exploata: cîteva sute de argași și dijmași muncesc pe brînci pentru ca fostul geambaș să-și poată întreține așa cum se cuvine castelul.

Pînă aici nimic neobișnuit. Incurcătura începe de la o lege pe care parlamentul italian a votat-o în toamna trecută, după o luptă îndîrjită pe care țărani au dus-o vreme de zece ani și mai bine. În conformitate cu această lege, marii proprietari agricoli sînt datori să încheie, pînă la sfîrșitul lunii aprilie, contracte cu dijmașii și cu argașii lor, pentru ca aceștia să știe și ei ce au de dat și ce au de luat în anul respectiv.

Dar pentru un fost hoț de cai, cum e Vittorio Mazzacuratti, legile nu reprezintă o piedică. A trecut luna aprilie, a trecut cea mai mare parte din mai, dar contractele nu le-a încheiat. De cîte ori oamenii veneau la el cu această problemă, „prințul” le răspundea: — N-am timp! Sînt ocupat cu nunta!

E vorba de nunta fiicei lui care se mărită cu fiul unui mare negustor din Torino. Și de, cînd ești „prinț” (chiar și cu ghilintele), trebuie să faci o cununie să se ducă vestea. Cum să-ți mai pese de cîteva sute de familii

Ce să citim

YEMEN — SALT PESTE MILENII“

Despre Yemen — țara pe care hărțile din trecut o consemnau ca o „pată albă”, undeva, în sud-vestul Peninsulei Arabice — nu s-a vorbit pînă în anul 1962 decît rareori. Și totuși, acolo s-a născut și a înflorit una din cele mai vechi civilizații ale lumii arabe. Acolo s-a născut și a luptat, de-a lungul milenilor, cu mari calamități ale naturii și cu asupritori, un popor cu virtuți excepționale. Un popor care, prin tradițiile, munca și inventivitatea lui, a influențat mult și pe lungă durată întreaga civilizație a Orientului Apropiat.

Aceasta își propune să ne dezvăluie, printr-o judicioasă și amplă documentare, autorul acestui volum, Dic Baboian.

Pornind de la o scurtă enumerare a vestitelor exploratori și cercetători care au poposit din cele mai vechi timpuri pe aceste meleaguri — deși nu se știe încă pînă azi cine a descoperit această țară — Dic Baboian ne arată munca uriașă a harnicilor locuitori din Yemen pentru a smulge unui sol și unei clime extrem de capricioase roadele necesare existenței lor. Ni se descriu, de asemenea, suferințele acestui popor obidit — deși țara lui a fost supranumită, la un moment dat, „Arabia felix” („Arabia fericită”) — și luptele pe care le-a dus necontenit, pe de o parte cu invadatorii din afară, iar pe de altă parte cu despotismul claselor privilegiate, pînă în toamna anului 1962, cînd a fost înălțurat regimul absolutist și Yemenul a devenit cea mai tină republică arabă, creîndu-și astfel premisele unei vieți fericite.

Judicios împărțită pe capitole și scrisă într-un stil curgător și colorat, cu evitarea didacticismului monoton, cartea prezintă o lectură pe cit de instructivă, pe atît de pasionantă.

I. V

Iranul este o țară bogată în petrol. Producția anuală de „aur negru” — peste 64 milioane tone — îl situează pe locul al șaselea în lume. În clișeu: sondă de mare adîncime, așezată la marginea unui sat din regiunea deșerturilor.

Acest bust denumit „Omul cu căciulă” se află în munții din sudul Azerbaidjanului și a fost sculptat de natură.

NU MĂ BAG!

! l cunoașteți pe Vasile Verescu? Nu? Sînt sigur că l-ați întilnit adeseori. Oamenii din sat l-au poreclit „Vasile — nu mă bag”. Eu îl cunosc de o bună bucată de vreme. Țin minte că mai demult, la o ședință, o adunare generală a cooperativei agricole, s-a pus problema schimbării brigadierului Stoica. Oamenii au luat cuvîntul și și-au spus deschis părerea despre Stoica: „s-a cam înfumurat”, „ține parte neamurilor”, „nu-și vede de treabă”... I s-a cerut și lui Vasile să-și spună părerea că doar lucrează în brigada lui Stoica S-a ridicat de pe

bancă, și-a învîrtit pălăria în mîini, a înghițit, a respirat profund și a spus: „Eu nu mă bag”. Apoi s-a așezat din nou pe bancă cu ochii ațintiți în podea.

De atunci am mai auzit adesea de Vasile. Dar mereu, oamenii îi însoțeau numele cu porecla.

Într-o zi, secretarul U.T.C. l-a ajuns din urmă pe uliță.

— Vii de la grajd, nea Vasile?

— Da.

— Merge treaba, merge?

— Să zicem.

— Ești modest. Matale ești harnic dar nu știu ce să ne facem cu Dincă.

— Ei, tinerețea!

— Ce are tinerețea cu risipa de furaje? L-am mai ajutat noi cu cite o critică, însă ar fi bine dacă i-ai spune și dumneata, că lucrați cot la cot.

— În treaba asta eu nu mă bag.

Cam cu aceste cuvinte se încheiau toate discuțiile cu Vasile.

O dată, pe cînd Vasile era la grajdurile din marginea satului, văzîndu-și liniștit de treabă, numa' ce intră Ionică al lui Cristea, îmbujorat la față și abia trăgîndu-și răsufierea.

— Nea Vasile, nea Vasile jale mare! Îți arde casa.

Omul nostru rămase o clipă inlemnit. Grigore, aflat în preajmă, fluieră a pagubă.

— Sări Grigore, strigă Vasile, ia o găleată și hai cu mine.

— Casa dumitale... Eu nu mă bag.

— Ai înnebunit? Apoi adresîndu-se altuia: Hai tu, Mitre.

— Nici eu nu mă bag.

Vasile dădu din mină a lehamite și fugi spre casă, așa în halat cum era, cu cite o găleată în fiecare mîină. Ajuns la pod îl văzu pe Brebu, aflat acolo ca din întimplare.

— Am auzit că-ți arde casa, măi Vasile, îi zise acesta liniștit.

— Așa-i. Vin' să-mi dai o mină de ajutor.

— Eu nu mă bag.

— Ce-aveți cu toții, ați căpiat? mai apucă să-i spună Vasile și se îndepărtă în goană.

Ajunse acasă lac de sudoare. În pragul porții se opri, făcu ochii mari. Nici semn de foc.

Vecin-său, Istrate, stătea în poartă.

— Da' ce faci cu gălețile alea, omule?

— Păi auzisem că-i foc.

— Ei și? Știam că tu... nu te amesteci chiar de-i foc, și Istrate se porni pe ris.

Abia acum, liniștit fiind, își aduse Vasile aminte că și Brebu, și Grigore, și Mitru i-au răspuns la fel: „eu nu mă bag”. Își strînse buzele a necaz și apoi le destinse într-un zîmbet.

Andrei CROITORU

DANSURI CU... CÎNTEC

Nei la dansuri am avut
O echipă bună
Și vă jur că la-nceput
Totul merse strună.

Zece dansatori eram
Și jucam cu foc
Cînd pe scenă apăream
Nu găseai un loc.

Dar Costin, șef brigadier
Nici una nici două
Ne-a spus mindru „Mă transfer!

State de sportivi a fost
In ascuns atras.
Pe „extremă” i-au dat post.
Deci... opt am rămas.

Dar n-a fost numai ațit
Fiindcă peste noapte
Lina a visat urit
Și-am rămas doar... șapte.

Pe-Anca soțul dumneaei
N-a mai vrut s-o lase
„Ori cu mine, ori cu ei!”
...Și-am rămas in șase.

Sandu, într-o zi ne-a spus:
— Nu mai joc, că-s gras!
(Știți, avea un kil în plus.)
Și-n... cinci am rămas.

Din senin, Mia-și găsi
Mari chemări spre teatru.
Pin-„a fi, sau, a nu fi”
Ne-a lăsat in... patru.

— Eu vin numai la concurs!
Ne-a spus ieri Matei.
Ne-a ținut chiar un discurs
Și-am rămas in... trei.

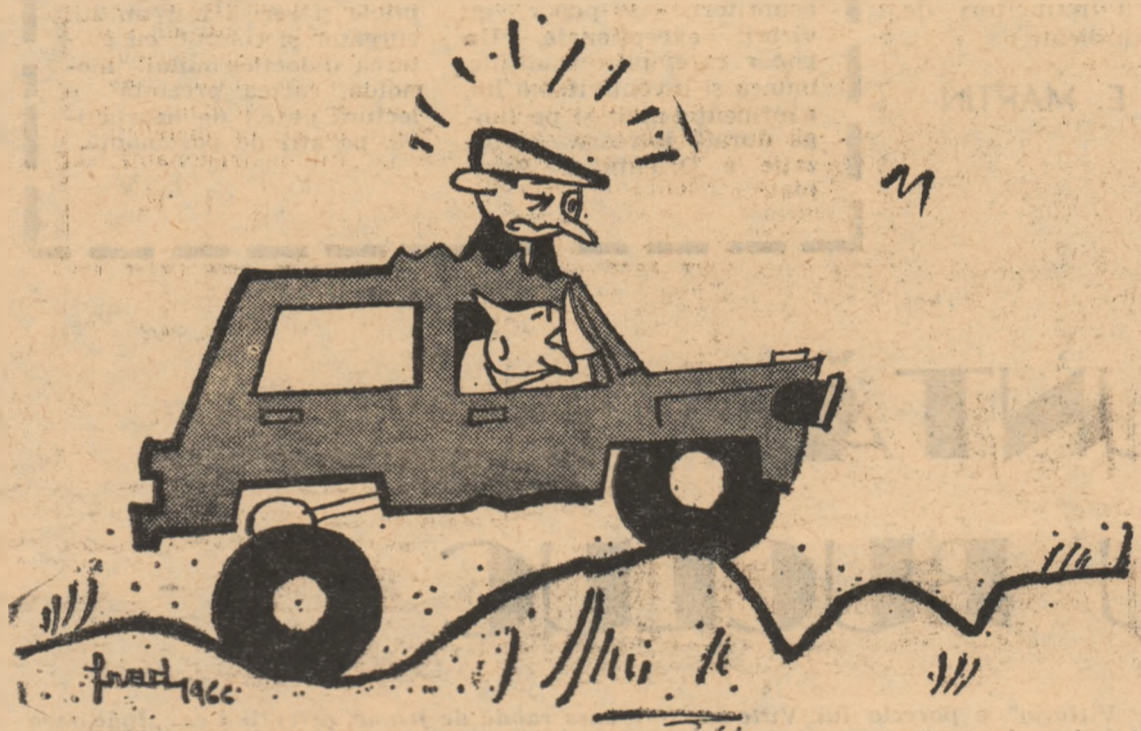
Nae, constată subit
C-are glezne mot.
Dar la twist e îndrăcit
Și-am rămas doar... doi.

Și-asta ar fi fost ceva
Decît cu nici unul
Dar plecă perechea mea
Și-am rămas doar unul.

Deci din cele ce visam
Noi și culturalul
Din cei zece cîți dansam
A rămas... țambalul.

Grigore POP

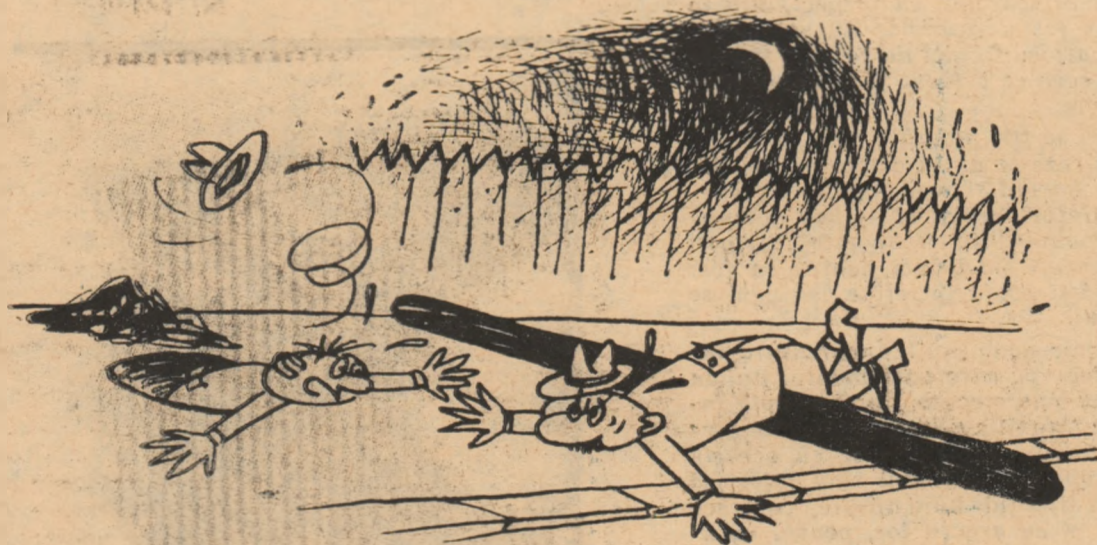
Pe șoseaua Afumați-Petrichioaia-Măineasa.

— Cum ai dedus că sîntem pe drumul cel bun? Ai văzut indicatoarele?
— Am simțit gropile.

Desen de F. GRONSKI

In comuna Vistea de Jos, deși gropue au fost săpate din decembrie, stîlpii electrici zac aruncați alături.

— Tot o groapă?!
— Nuuu! Un stîlp!...

Desen de T. PALL

SOBOLANUL

Răspindește vestea printre noi
Că e văr primar cu un cotoi.
Ade-vărul însă
Mi l-a spus doar mie:
„vărul” e-ntr-o carte
De zoologie!

G. DRĂGĂNESCU

Snoavă

In loc de apă le-am dat giștelor
țuică. Și giștele au băgat ciocul în
țuică s-au bălăcărit și-au înghițit
cît au putut... Apoi au murit.

Pe mama a apucat-o groaza cînd
le-a văzut că-s moarte. S-a gîndit
că totuși — la asemenea pagubă —
să se mai alegă și ea cu ceva pînă
cînd nu se răcesc de tot. Și le-a luat
penele. Apoi a aruncat giștele de
parte de sat.

Dimineața, giștele au venit înapoi
acasă, că s-au trezit din beție. Fe-
meile și copiii de pe ulițe s-au spe-
riat grozav cînd le-au văzut așa
golașe și urite.

Anatolie PANIȘ

DE LA CORESPONDENȚI

Microstihuri

Unui șofer

A luat ieri la viraj
Un arbore drept... garaj!

Unui ingimfat

Ii urez la avansare
Minus nasul — la mai
mare!

Unui vinzător be-
țiv

El e-n magazin
Aspirator de... vin!

Unui codaș

Ultimu-i, știe oricine,
După dînsul umbra vine!

Titii GHEORGHIU